

Praktische handreiking jaarverslag

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Vormvereisten	3
1. Inrichting jaarverslag	3
1.1. Fonds met slechts één bestedingsdoel	3
2. Subsidieverlening	3
2.1 Reikwijdte begrip subsidieverlening.....	3
2.2 Uitzonderingen	4
3. Geen subsidieverlening	5
4. Subsidiering in het kader van Regeling cofinanciering sectorplannen	5
5. Accountantsverklaring.....	5
3. Uitgaven die niet voor financiering vanuit een avv'd fonds in aanmerking kunnen komen	6
1. Algemeen.....	6
2. Voorbeelden	6

1. Inleiding

Het financieel jaarverslag van het fonds en de daarop betrekking hebbende accountantsverklaring moeten op grond v/h Toetsingskader Algemeen Verbindend Verklaring Cao-bepalingen (hierna: TK AVV) uiterlijk 6 maanden na afloop van het boekjaar waarop het verslag betrekking heeft in drievoud worden toegezonden aan de directie Uitvoeringstaken Arbeidsvoorwaardenwetgeving van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna: SZW).

Ook bij liquidatie van het fonds in een bepaald boekjaar moet voor dat boekjaar nog een jaarverslag ingediend worden. Een lopend besluit tot algemeen verbindendverklaring (hierna: avv) dient bij liquidatie op het verzoek van cao partijen te worden ingetrokken. Overigens geldt het toezenden van jaarstukken niet wanneer het fonds niet voorziet in – de mogelijkheid van – verplichte premieheffing.

Met het oog op een correcte premieheffing tijdens eventuele avv- loze periodes van een cao-fonds is als vereiste voorgeschreven dat de administratie van het fonds gescheiden dient te zijn in direct aan het cao-fonds gebonden werkgevers en niet of anders georganiseerde werkgevers. Van deze scheiding in de administratie moet vanaf 1 januari 2014 mededeling worden gedaan bij gelegenheid van de indiening van een verzoek tot avv. Dit geldt uiteraard alleen voor die bedrijfstakken die deze mededeling nog niet eerder hebben gedaan ten tijde van de toezending van het (financieel) jaarverslag en de accountantsverklaring en voor nieuwe fonds- cao's waarvoor een eerste maal avv wordt verzocht. Het jaarverslag en de accountantsverklaring van avv'de fondsen liggen vanaf boekjaar 2002 ter inzage bij het ministerie van SZW. Sinds 2009 zijn de jaarverslagen ook digitaal beschikbaar op de website <http://cao.szw.nl>.

De minister van SZW is ten aanzien van de avv'de cao-fondsen geen toezichthouder (avv doet namelijk niet af aan het civielrechtelijke karakter van cao-bepalingen). Bij vermeend onrechtmatig handelen, kunnen de door avv-gebonden zelf hun zaak bepleiten en zonedig in laatste instantie een beroep doen op de civiele rechter.

Uit hoofde van avv en de belangen die met de fondsen zijn gemoeid worden alle jaarverslagen getoetst aan de ingevolge het TK AVV geldende vormvereisten. De vereisten zijn op praktische wijze verwerkt in de praktische handreiking fondsbepalingen en in deze praktische handreiking jaarverslag.

Ook worden de jaarstukken in globale zin bezien om te verkennen of de inhoud hiervan in het licht van het bepaalde in de Wet AVV en/of het TK AVV evidente vragen oproept. Als tijdens de looptijd van avv onomstotelijk blijkt dat niet aan de eisen wordt voldaan, het (financieel) verslag niet overeenkomstig de statutaire vereisten is ingericht of de bestedingen niet in overeenstemming zijn met het TK AVV, kan de avv van de fondsbepalingen worden ingetrokken.

In het hiernavolgende zullen een aantal punten voor de inrichting van de jaarstukken nader worden toegelicht.

2. Vormvereisten

1. Inrichting jaarverslag

De winst en verliesrekening van de jaarrekening die onderdeel vormt van het jaarverslag van de stichting moet overeenkomstig de bestedingsdoelen/activiteiten uit de statuten en reglementen van het fonds zijn gespecificeerd.

Dit betekent dus een verantwoording per onderscheiden (statutair/reglementair) bestedingsdoel/activiteit. De wijze van verantwoorden is in principe vormvrij, mits genoemde specificatie naar doelen/activiteiten plaatsvindt. Zo kan er bijvoorbeeld voor gekozen worden om de verantwoording op te nemen als separaat onderdeel van de toelichting op de jaarrekening. De accountant moet dit wel expliciet in de oordeelsvorming hebben meegenomen.

1.1. Fonds met slechts één bestedingsdoel

In het geval van een fonds met één duidelijk omschreven bestedingsdoel is specificatie overeenkomstig de bestedingsdoelen/activiteiten uiteraard niet mogelijk en derhalve niet vereist.

Er moet wel echt sprake zijn van één bestedingsdoel. Onder deze categorie valt bijvoorbeeld niet een aanvullingsfonds, dat naast aanvullingen op de WW ook subsidies verstrekt ten behoeve van werkgelegenheidsprojecten.

2. Subsidieverlening

Indien sprake is van subsidieverlening dienen subsidieontvangende instellingen jaarlijks een door een registeraccountant of accountants-administratieconsulent met certificerende bevoegdheid gecontroleerde verantwoording te overleggen over de besteding van de subsidiegelden, welke verantwoording (tenminste) moet zijn gespecificeerd, volgens de doelstellingen/activiteiten zoals opgenomen in de statuten en/of reglementen van het fonds en moet geïntegreerd onderdeel uitmaken van het (financieel) jaarverslag.

2.1 Reikwijdte begrip subsidieverlening

Voor wat betreft de reikwijdte van het vereiste dat subsidieontvangende instellingen jaarlijks een gespecificeerde verantwoording moeten overleggen over de besteding van de subsidiegelden kan het onderstaande als richtsnoer dienen.

- a. Indien het fonds kan voorzien in een tegemoetkoming in de kosten van een of meer activiteiten van werknemers- of werkgeversorganisaties of paritaire organen als een vakraad, ligt een in het jaarverslag op te nemen gespecificeerde verantwoording van de subsidieontvangende instelling in de rede. Wanneer andersoortige instellingen een tegemoetkoming kunnen krijgen voor een of meer activiteiten (bijvoorbeeld voor innovatieve werkgelegenheidsprojecten op ondernemingsniveau) ligt in de regel eveneens een gespecificeerde verantwoording voor de hand. Indien het fonds voorziet in een concreet in de cao zelf vastgestelde tegemoetkoming in kosten van een individuele werkgever of werknemer, welke kosten betrekking hebben op een eenduidig in de cao geregeld onderwerp (zoals bijv. verletkosten en kinderopvang), kan een verantwoording achterwege blijven.

- b. Van bovenstaande subsidieverlening kan worden onderscheiden de situatie dat een fondsbestuur (na acquisitie) aan een bepaalde instelling een concrete opdracht verstrekt, bijvoorbeeld het ontwikkelen van een bepaalde opleiding of het uitvoeren van een bepaald onderzoek. De daadwerkelijk gemaakte kosten worden alsdan verantwoord door middel van gespecificeerde facturen. Vanuit het oogpunt van transparantie is deze figuur niet goed toepasbaar in de situatie dat het bestuur aan een instelling opdracht zou geven tot het verrichten van meer algemene en/of minder concreet af te bakenen activiteiten als bijvoorbeeld het geven van mondelinge en schriftelijke voorlichting over de inhoud van de cao. In dergelijke situaties is de aangewezen weg die van subsidieaanvraag en subsidieverstrekking en het daarbij behorende verantwoordingstraject waaronder een gespecificeerde verantwoording, welke door een accountant is gecontroleerd.

2.2 Uitzonderingen

- *Meerdere fondsen in één avv-besluit*
Het kan in de praktijk voorkomen dat binnen één avv besluit meerdere fondsen avv'd zijn, waarbij één van die fondsen de desbetreffende andere avv-de fondsen subsidieert. In deze specifieke situatie is het niet vereist dat de betreffende subsidieontvangende fondsen een vereiste verantwoording over de besteding van de gelden overleggen aan het subsidieverlenende fonds. Dit tegen de achtergrond dat die subsidieontvangende fondsen op grond van het TK AVV verplicht zijn een jaarverslag aan SZW toe te sturen. Daarmee is de vereiste transparantie afdoende gerealiseerd.

Indien sprake is van subsidieverlening dienen alle verantwoordingen bij het jaarverslag te zijn gevoegd.

- *Meerjarige projecten*
Subsidieverleningen die betrekking hebben op een betreffend boekjaar dienen ook dat boekjaar te worden verantwoord door de subsidieontvangende instellingen. Het doorschuiven van de niet (volledig) verantwoorde gelden naar toekomstige boekjaren is niet in overeenstemming met de vereisten in het TK AVV en gaat ten koste van de transparantie voor derden. De niet (volledig) verantwoorde gelden dienen te worden teruggevorderd en kunnen zonodig opnieuw als subsidie voor het volgende boekjaar worden toegekend. In het geval van meerjarige projecten is het toegestaan om een door een accountant gecontroleerde verantwoording bij te voegen na afronding van het project. In het kader van de transparantie naar derden is het dan eveneens van belang dat in het jaarverslag expliciet wordt aangegeven om welke projecten het gaat en wanneer deze zullen worden afgerond.

Tip

Om te realiseren dat alle verantwoordingen van subsidieontvangende instellingen tijdig worden aangeleverd, kan als voorwaarde voor het verstrekken van subsidie, worden opgenomen dat de verantwoordingen voor tijdstip X aan het fonds moeten worden overgelegd. De accountant van het fonds kan zich dan bij de beoordeling van het financiële jaarverslag tijdig baseren op alle bij de jaarrekening behorende verantwoordingen.

3. Geen subsidieverlening

Als er in enig boekjaar geen subsidie is verstrekt door een avv'd fonds, dan moet dit voortaan expliciet in het financieel jaarverslag over het desbetreffende boekjaar worden vermeld. Dit komt ten goede aan de transparantie van het jaarverslag. Deze voorwaarde is vanaf 1 januari 2014 opgenomen in het TK AVV.

4. Subsidiering in het kader van Regeling cofinanciering sectorplannen

De Regeling cofinanciering sectorplannen kent haar eigen toekennings- en verantwoordingscriteria. In dat licht is in het TK AVV opgenomen dat uitgaven worden geacht te vallen onder de doelstellingen en activiteiten van het fonds indien de uitgaven zijn gedaan in het kader van deze regeling. Statuten en reglementen hoeven in voorkomende gevallen niet te worden aangepast. Dit voorkomt eventuele extra administratieve lasten. In dat licht is tevens opgenomen dat als uitgaven in het (financieel) jaarverslag worden benoemd als gedaan in het kader van de Regeling dat wordt geacht te zijn voldaan aan de verantwoordingsvereisten uit paragraaf 6.2 van het TK AVV. Het als zodanig benoemen van de uitgaven is van belang met het oog op de transparantie.

5. Accountantsverklaring

Op grond van de statuten en/of reglementen van het fonds dient het jaarverslag te worden gecontroleerd door een register-accountant of accountant-administratieconsulent met certificerende bevoegdheid. Uit de accountantsverklaring van het fonds moet blijken dat de uitsplitsing van de lasten naar de bestedingsdoelen/activiteiten juist is en aansluit bij de statuten en/of reglementen van het fonds. Indien deze specificatie is opgenomen in een aparte bijlage moet expliciet blijken dat deze bijlage is meegenomen in de beoordeling van de accountant.

Wanneer sprake is van subsidieverlening is het van belang dat de accountant van het fonds zich bij de beoordeling van het financiële jaarverslag op **alle** bij de jaarrekening behorende verantwoordingen van subsidieontvangende instellingen dient te baseren. Dit betekent in het geval van nagezonden verantwoordingen die gedateerd zijn ná de accountantsverklaring behorende bij het jaarverslag dat de accountant van het fonds zijn oordeel niet heeft gebaseerd op alle verantwoordingen. De accountant zal de verantwoording alsnog bij zijn oordeel moeten betrekken (bijvoorbeeld d.m.v. een aanvulling op de reeds afgegeven accountantsverklaring).

De verantwoordingen zelf vallen als zodanig buiten de controle van de accountant van het fonds. Hiermee wordt voorkomen, dat een dubbeling van de accountantswerkzaamheden bij de subsidieontvangende instellingen optreedt. De accountant van het fonds betreft die verantwoordingen bij zijn oordeelsvorming.

Voor zover in de accountantsverklaring een voorbehoud wordt gemaakt op de uitgaven van het fonds wordt formeel niet voldaan aan het vereiste van het TK AVV, dat uit een accountantsverklaring moet blijken dat de uitgaven conform de bestedingsdoelen zijn gedaan. In voorkomend geval wordt het bestuur verzocht om al bij de toezending van de jaarstukken aan te geven welke maatregelen men op dit punt (ook naar toekomst) heeft genomen.

Het fondsbestuur is zelf verantwoordelijk voor een adequate toepassing van de eigen statuten en reglementen. Dit impliceert ook dat de wijze van afgifte van de statutair vereiste accountantsverklaring een verantwoordelijkheid is van het fonds als opdrachtgever en de controlerend accountant. Hierbij gelden algemene regels voor de accountantscontrole, die tegelijk ook de ruimte aangeven waarbinnen accountantscontroles kunnen worden vormgegeven. SZW heeft geen bemoeienis met de toleranties en de normenkaders van de accountant. Dat is de verantwoordelijkheid van het fondsbestuur en de accountant.

Modelverklaringen die aan de gestelde vormvereisten voldoen zijn te vinden op de website van nba:

<http://www.nba.nl/Vaktechniek/Vaktechnischethemas/Controleprotocollen-COPRO/-Beoordeling-protocollen-ministerie-van-SZW-door-COPRO/Accountantscontrole-jaarverslagen-CAO-fondsen/>.

3. Uitgaven die niet voor financiering vanuit een avv'd fonds in aanmerking kunnen komen

1. Algemeen

Het doel van de gespecificeerde jaarrekening en verantwoordingsplicht van het fonds is (evenals bijvoorbeeld de voorgeschreven openbaarheid en verkrijgbaarheid van de jaarstukken) gelegen in het bewerkstelligen van transparantie van de inkomsten en vooral ook de uitgaven van de fondsen. Deze transparantie is vooral van belang voor de aan de avv gebonden derden, maar bijvoorbeeld ook voor de (geaggregeerde) informatievoorziening aan de minister en het parlement. Bovendien dragen zo transparant mogelijke jaarstukken er toe bij dat mogelijke schijn van vermeend oneigenlijk gebruik van mede door derden opgebrachte fondsgelden zoveel mogelijk wordt vermeden.

De uitgaven van het fonds (of de subsidieontvangende instellingen) dienen in overeenstemming met de Wet AVV en/of het TK AVV te zijn. Het toekennen van subsidies voor activiteiten die niet (geheel) passen binnen de avv'de activiteit is kwetsbaar en kan het avv-instrument ondermijnen. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van het bestuur om hierop toe te zien.

Onderstaand volgen een aantal praktijkvoorbeelden van uitgaven die niet voor financiering vanuit een avv-d fonds in aanmerking kunnen komen.

2. Voorbeelden

1. Cao-overleg en de cao-kosten

Kosten met betrekking tot het eigenlijke cao-overleg. Hieronder vallen mede de kosten verbonden aan de voorbereiding van dat overleg en de werkzaamheden ter voorbereiding van de cao, zoals de werkzaamheden ter vereenvoudiging van de cao en die van een redactiecommissie.

2. Kosten verband houdende met het avv-verzoek

Kosten die worden gemaakt om de resultaten van cao-overleg bindend op te (laten) leggen aan derden. Hieronder vallen bijvoorbeeld kosten van een onderzoek naar de representativiteit, de eventueel in dat kader betaalde accountantskosten en de kosten verbonden aan (bezwaar en beroep tegen) het al dan niet verlenen van dispensatie van avv door de minister.

3. Kosten ledenbladen en verkoop van cao boekjes aan niet leden

Kosten waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen georganiseerden en niet of anders georganiseerden. De financiering van het drukken en verzenden van cao-boekjes is slechts toegestaan onder bepaalde voorwaarden toegestaan, die zijn terug te vinden in de Praktische handreiking fondsbepalingen.

4. Kosten van internationale projecten

Kosten van internationale projecten. Dergelijke projecten hebben in de regel geen betrekking op de arbeidsverhouding tussen de werkgever en werknemer, maar op daar buiten staande derden. Dit is alleen anders indien het project direct ten goede komt aan de vakbekwaamheid en/of arbeidsverhoudingen van alle werkgevers en werknemers in de branche, hetgeen dan ook nadrukkelijk in het jaarverslag tot uitdrukking dient te worden gebracht.

5. Kosten websites en vakbladen werknemer-, werkgeversorganisaties

Kosten voor reguliere activiteiten van werknemers- en werkgeversorganisaties of paritaire organen. Hieronder vallen kosten voor de opbouw en het onderhouden van een reguliere website en de kosten voor een reguliere uitgave van een vakblad. Dit is alleen anders wanneer het kosten van activiteiten betreft die expliciet gericht zijn op het verbeteren van de vakbekwaamheid en/of arbeidsverhoudingen van alle werkgevers en werknemers in de branche, hetgeen dan ook nadrukkelijk in het jaarverslag tot uitdrukking dient te worden gebracht.

6. Kosten projecten maatschappelijk verantwoord ondernemen

Kosten van projecten (opleidingen, enquêtes en investeringen) die ten doel hebben om de werknemers- en/of de werkgevers in de branche milieu- en/of energie bewuster te maken. Dit is alleen anders indien het project direct en goede komt aan de vakbekwaamheid, gezondheid en/of arbeidsverhoudingen van alle werknemers en werkgevers in de branche, hetgeen dan ook nadrukkelijk in het jaarverslag tot uitdrukking dient te worden gebracht.

7. Lidmaatschapskosten aan koepelorganisaties

Lidmaatschapskosten van koepelorganisaties. Het is onjuist om niet en anders georganiseerden te laten meebetalen aan een lidmaatschap waar ze zelf niet voor hebben gekozen.

8. Pensioenkosten

Er mag geen sprake zijn van reservevorming of voorfinanciering van de ene regeling (vut-regeling) ten behoeve van de andere regeling (pensioenregeling). Uitzondering hierop is de situatie dat al een voorschot op een aankomende liquidatie van het vut-fonds wordt genomen. Daarbij is onder andere bepalend dat het vut-fonds de

affinancieringskosten heeft berekend en gereserveerd en het fonds garandeert dat er tot de daadwerkelijke liquidatie geen premie meer wordt geheven. Indien sprake is van voornoemde (uitzonderings)situatie dan is het vanuit het oogpunt van transparantie noodzakelijk dat dit nadrukkelijk in het jaarverslag tot uitdrukking wordt gebracht.